Neljapäev, 16. jaanuar 2014

P7_TA(2014)0040

Kosovo integreerumine Euroopaga

Euroopa Parlamendi 16. jaanuari 2014. aasta resolutsioon Kosovo Euroopaga integreerumise kohta (2013/2881(RSP))

(2016/C 482/18)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal Thessaloníkis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järel avaldatud eesistujariigi järeldusi Lääne-Balkani riikide väljavaadete kohta ühineda Euroopa Liiduga,

— võttes arvesse 19. aprillil 2013. aastal peaministrite Ivica Dačići ja Hashim Thaci vahel sõlmitud esimest kokkulepet, mis käsitleb suhete normaliseerimise põhimõtteid, ning 22. mail 2013. aastal vastu võetud rakendamise tegevuskava, mis sündis Belgradi ja Priština kõrgetasemeliste kõneluste kümne vooru tulemusena,

— võttes arvesse komisjoni asepresidendi ja kõrge esindaja ning Euroopa Komisjoni 22. aprilli 2013. aasta ühisaruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule Kosovo edusammude kohta nõukogu 2012. aasta detsembri järeldustes tõstatatud küsimuste lahendamisel seoses võimaliku otsusega alustada stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu läbirääkimisi,

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2013. aasta järeldusi, millega otsustati anda luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Kosovo vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu sõlmimiseks,

— võttes arvesse komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatist Euroopa Liidu ja Kosovo vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu teostatavusuuringu kohta (COM(2012)0602),

— võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2012. aasta otsust, millega volitati komisjoni alustama Kosovoga läbirääkimisi raamlepingu üle Kosovo osalemiseks liidu programmides,

— võttes arvesse ÜRO peasekretäri aruandeid ÜRO ajutise haldusmissiooni jätkuva tegevuse kohta Kosovos ja sellega seotud arengute kohta, sealhulgas 29. augustil 2013. aastal avaldatud aruannet, mis hõlmab ajavahemikku 23. aprillist kuni 15. juulini, ning viimast, 28. oktoobril 2013. aastal avaldatud aruannet,

— võttes arvesse nõukogu 4. veebruari 2008. aasta ühismeedet 2008/124/ÜVJP Euroopa Liidu õigusriigimissiooni kohta Kosovos (EULEX Kosovo), mida on muudetud nõukogu 9. juuni 2009. aasta ühismeetmega 2009/445/ÜVJP, nõukogu 8. juuni 2010. aasta otsusega 2010/322/ÜVJP ja nõukogu 5. juuni 2012. aasta otsusega 2012/291/ÜVJP,

— võttes arvesse üldasjade nõukogu 7. detsembri 2009. aasta, 14. detsembri 2010. aasta ja 5. detsembri 2011. aasta kohtumiste järeldusi, milles vastavalt rõhutati ja kinnitati taas, et ka Kosovo peaks – ilma et see mõjutaks liikmesriikide seisukohta tema staatuse kohta – saama edaspidi kasutada viisanõude kaotamise võimalust, kui kõik tingimused selleks on täidetud; võttes arvesse viisadialoogi alustamist 2012. aasta jaanuaris, viisanõude kaotamise tegevuskava tutvustamist 2012. aasta juunis ning komisjoni 8. veebruari 2013. aasta esimest aruannet Kosovo edusammude kohta viisanõude kaotamise tegevuskava nõuete täitmisel (COM(2013)0066 final);

— võttes arvesse 30. mail 2012 alustatud struktureeritud dialoogi õigusriigi teemal,

Neljapäev, 16. jaanuar 2014

— võttes arvesse asjaolu, et 2012. aasta märtsis loodi Kosovos riiklik Euroopa integratsiooni nõukogu, mis tegutseb presidendi kantselei alluvuses kõrgetasemelise koordineeriva organina ning mille ülesanne on kaasava ja erakonnaülese lähenemisviisi abil aidata saavutada konsensus Euroopa tegevuskava suhtes,

— võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1244 (1999), Rahvusvahelise Kohtu 22. juuli 2010. aasta nõuandvat arvamust, mis käsitleb Kosovo iseseisvuse ühepoolse väljakuulutamise kooskõla rahvusvahelise õigusega, ning ÜRO Peaassamblee 9. septembri 2010. aasta resolutsiooni ([1]), milles tunnustati kohtu arvamust ning tervitati ELi valmisolekut hõlbustada Belgradi ja Priština vahelist dialoogi,

— võttes arvesse 28.–29. mail 2008, 6.–7. aprillil 2009, 22.–23. juunil 2010, 20. mail 2011, 14.–15. märtsil 2012 ja 30.–31. oktoobril 2013 toimunud Euroopa Parlamendi ja Kosovo parlamendi vaheliste kohtumiste ühisavaldusi,

— võttes arvesse komisjoni 16. oktoobri 2013. aasta teatist laienemisstrateegia ja peamiste ülesannete kohta aastatel 2013–2014 (COM(2013)0700),

— võttes arvesse oma 22. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu ühinemiseelsete fondide eelarve haldamise kohta kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kohtusüsteemide ja korruptsioonivastase võitluse valdkonnas ([2]) ning selles toodud tähelepanekuid Kosovo kohta,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone,

— võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,

A. arvestades, et 2013. aasta aprillis peaministrite Thaci ja Dačići vahel saavutatud kokkulepe on oluline samm ja see kohustab mõlemat poolt veelgi tõsisemalt kokkulepet heas usus ellu rakendama, jätkama suhete normaliseerimist ja viima läbi Euroopaga integreerumiseks vajalikke reforme;

B. arvestades, et Kosovo iseseisvust tunnustab 104 ÜRO liikmesriiki 193-st, sealhulgas 23 ELi liikmesriiki 28-st;

C. arvestades, et kõik ELi liikmesriigid toetavad Kosovo võimalikku ühinemist Euroopa Liiduga kooskõlas ELi võetud kohustustega Lääne-Balkanil ja ilma et see mõjutaks liikmesriikide seisukohta Kosovo staatuse küsimuses;

D. arvestades, et Kosovo Vabariigi ametiasutused ja elanikud on teostanud olulisi poliitilisi, haldus- ja majandusreforme; arvestades, et pikaajalise arengu, demokraatia ja sotsiaalse turumajanduse nurgakiviks olevate õigusriigi põhimõtete tugevdamiseks tuleb veel palju teha;

E. arvestades, et Kosovo on suurendanud oma suutlikkust käsitleda Euroopaga integreerumise prioriteete, võttes järelmeetmeid teostatavusuuringus määratletud lühiajaliste prioriteetide suhtes ning valmistudes stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu läbirääkimisteks;

F. arvestades, et viisanõude kaotamise dialoogi raames on Kosovo muutnud ja võtnud vastu olulisi õigusakte, sealhulgas seadusi varjupaiga, erakondade rahastamise ja inimkaubanduse kohta;

G. arvestades, et stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut silmas pidades on Euroopa reformikava ülesannete täitmiseks vaja teha täiendavaid jõupingutusi, eeskätt sellistes prioriteetsetes valdkondades nagu õigusriigi põhimõtted, kohtusüsteem, avalik haldus, valimisreform ning inimõigused ja põhiõigused;

([1]) A/RES/64/298.
([2]) Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0434.

1. väljendab heameelt 19. aprillil 2013. aastal kahe peaministri vahel suhete normaliseerimise põhimõtete teemal sõlmitud esimese kokkuleppe ja selle rakendamise tegevuskava käsitleva kokkuleppe üle ning rõhutab, kui oluline on see heas usus ja õigel ajal täielikult ellu rakendada; peab kiiduväärseks ka kokkuleppe elluviimise toetamiseks täiendavate ELi vahendite eraldamist ühinemiseelse abi rahastamisvahendist;

2. tunnustab komisjoni asepresidendi ja kõrge esindaja head tööd Belgradi ja Priština dialoogi hõlbustamisel;

3. on rahul, et 28. oktoobril 2013. aastal algasid ELi ja Kosovo läbirääkimised stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu sõlmimiseks; peab siiski kahetsusväärseks, et erimeelsuste tõttu nõukogus erinevad läbirääkimisvolitused varasemate stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingute läbirääkimisvolitustest; rõhutab, et kõnealune stabiliseerimis- ja assotsieerimisleping annab võimsa stiimuli reformideks, loob uued võimalused Kosovo ja tema naabrite vaheliste sidemete tugevdamiseks ning tagab üldisemalt piirkonna stabiilsuse;

4. rõhutab, et 3. novembril 2013. aastal toimunud kohalikud valimised olid Belgradi ja Priština suhete normaliseerimise protsessi tõsiseks proovikiviks;

5. tervitab Kosovo läbi aegade esimesi üleriigilisi kohalikke valimisi, mis toimusid Kosovo seaduste kohaselt 3. ja 17. novembril 2013 ja 1. detsembril 2013 ning tähistasid suurt edu Kosovo demokraatia ning kodanikes demokraatlike protsesside vastu usalduse tekitamise seisukohalt, mis on normaliseerimisprotsessi aluseks, ning on rahul valimiste üldiselt hea korraldusega, mida mainitakse ka ELi valimisvaatlusmissiooni esialgsetes avaldustes; on rahul sellega, et valiti Kosovo esimene naissoost linnapea; toonitab jätkuvalt vajadust julgustada naisi edaspidi valimistel kandideerima; tunnustab selliseid Kosovo ametivõimude meetmeid riigi institutsioonide usaldusväärsuse suurendamiseks nagu kodanikele mõeldud tugev toetusmehhanism kaebuste esitamiseks hirmutamise ja eeskirjade rikkumise kohta valimispäeval; tunnustab märkimisväärset valimisaktiivsust serblaste ülekaaluga omavalitsustes Ibari jõest lõunas kui üliolulist sammu Serbia haldusüksuste ühenduse moodustamise suunas; rõhutab seoses sellega, et Põhja-Mitrovicas uue meeri ametisse nimetamata jätmine ja sellele järgnenud uute valimiste väljakuulutamine kõnealuses kohaliku omavalitsuse üksuses ei tohi protsessi jätkumist ja 19. aprilli 2013. aasta kokkuleppe täitmist takistada; mõistab otsustavalt hukka Põhja-Mitrovica munitsipaalnõuniku Dimitrije Janicijevici mõrva ja kutsub asjaomaseid ametivõime üles alustama uurimist ning tooma süüaluseid kohtu ette;

6. mõistab otsustavalt hukka põhjapoolsetes Mitrovica ja Zvečani haldusüksustes ilmnenud vägivalla- ja pideva hirmutamise juhud; toonitab, et sellised intsidendid ohustavad stabiilsust ja julgeolekut piirkonnas laiemalt ning nõuab, et asjaomased ametiasutused igati toetaksid meetmeid vägivallatsejate vastutuselevõtmiseks; märgib edasise valvsuse ja pingutuste vajalikkust, et purustada organiseeritud kuritegevuse võrgustik ja selle sidemed kohaliku poliitilise eliidiga ning taaskehtestada Kosovo põhjaosas õigusriigi põhimõtted; väljendab heameelt Serbia poliitiliste liidrite seisukohas üle, kes aktiivselt õhutavad Kosovo serblasi valimistel osalema; kahetseb aga asjaolu, et Belgradi liidrid ei külastanud enne 3. novembrit 2013 aktiivselt Kosovo põhjapiirkondi;

7. nõuab tungivalt, et Kosovo ametivõimud võimalikult kiiresti ja Veneetsia komisjoniga konsulteerides võtaksid vastu uue valimisseaduse, et muuta valimismenetlused läbipaistvamaks ja hääletamine lihtsamaks, taastada Kosovo kodanike usk demokraatlikesse protsessidesse ja tagada kodanikuühiskonna osalemine valimisreformis;

8. märgib samal ajal, et etniliste albaanlaste ja serblaste kogukondade lähendamiseks on vaja jätkuvaid pidevaid jõupingutusi;

9. tunneb heameelt kokkulepete üle telekommunikatsiooni ja energia valdkonnas ning peab väga oluliseks, et Kosovo saaks võimalikult kiiresti oma rahvusvahelise telefonikoodi, mis aitab kujundada Kosovo identiteeti ja muuta teda rahvusvahelisel areenil nähtavamaks;

10. rõhutab vajadust teha Belgradi ja Priština vahelise dialoogi tulemused teatavaks täiesti läbipaistvalt ning kaasata parlamendid ja kodanikuühiskond rakendamisprotsessi; tervitab mõlema poole kontaktametnike nimetamist ja nõuab tungivalt nende mõlema jätkuvat toetamist;

11. rõhutab, kui tähtis on Kosovo kodanike jaoks viisanõude kaotamine, ning soovitab Kosovo ametivõimudel rohkem pingutada viisavabaduse tegevuskavas seatud prioriteetide täitmiseks; nõuab tungivalt komisjonilt ja liikmesriikidelt suuremat toetust Kosovo valitsuse pingutustele ning sellega seoses palub komisjonil kiirendada viisavabadusega seotud tehnilist tööd;

12. kutsub nõukogu üles võtma võimalikult kiiresti vastu vajalikud otsused, mis võimaldavad Kosovol ELi programmides osaleda;

13. soovitab Kosovo suveräänsust tunnustada ka neil viiel liikmesriigil, kes ei ole seda veel teinud; palub ELi liikmesriikidel maksimaalselt hõlbustada enda ja Kosovo kodanike inimestevahelisi majanduslikke sidemeid ning sotsiaalseid ja poliitilisi suhteid; juhib tähelepanu vajadusele tagada ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) täielik rakendamine ning parandada EULEXi, Europoli ja Interpoli koostööd, mis hõlmab, kuni Kosovot ei ole veel täielikult tunnustatud, praktilisi samme tema kaasamiseks mõlema ameti töösse; ning palub komisjonil töötada kokkulepete kallal, mis võimaldaksid Kosovo ja ELi ametite koostööd;

14. väljendab heameelt Kosovo politsei piirkondliku üksuse loomise üle riigi põhjaosas, nähes selles sammu Kosovo ühtsete politseijõudude loomise suunas;

15. rõhutab, kui oluline on EULEXi töö õigusriigi põhimõtete kindlustamiseks Kosovo institutsioonides, kuid võtab teadmiseks nii Kosovo serblaste kui ka albaanlaste laialdase rahulolematuse EULEXi tegevuse tulemustega; palub seepärast EULEXi suurendada oma tegevuse läbipaistvust, tõhusust ja aruandekohustuslikkust, teavitada Euroopa Parlamenti ja Kosovo parlamenti korrapäraselt oma tööst ja otsustest ning eelkõige demonstreerida selle konkreetsemaid ja kõrgetasemelisi tulemusi nii Kosovo ja Serbia ametivõimudele kui ka kogu elanikkonnale; juhib tähelepanu parandamist vajavatele valdkondadele – muu hulgas tuleb paremini määratleda suutlikkuse suurendamise eesmärgid ja nende seosed konkreetsete võrdlusnäitajatega; rõhutab vajadust viia paremini kooskõlla välised ja sisemised eesmärgid, parandada ELi institutsioonide vahelist kooskõlastamist ning ELi institutsioonide tegevuse kooskõlastamist Kosovo ametivõimude ja rahvusvahelise üldsusega; sellega seoses nõuab, et EULEX igal võimalusel seaks oma eesmärgid tähtsuse järjekorda, optimeeriks oma vahendite ja töötajate kasutamist ning kiirendaks nõukogu töödokumendi (novembrist 2005), milles käsitletakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 rakendamist ÜJKP kontekstis, täitmist;

16. palub Kosovo ametivõimudel jätkuvalt tunnustada EULEXi mandaati ja toetada tema rakendamisvolituste täitmist; võtab teadmiseks, et Kosovo valitsus on huvitatud EULEXi funktsioonide ülevõtmisest; nõuab EULEXi kohalolekut, et toetada 19. aprilli 2013. aasta kokkuleppe rakendamist õigusriigi põhimõtete osas; toonitab, et avalik julgeolek on kokkulepete eduka täitmise jaoks ülioluline; rõhutab tungivat vajadust võtta meetmeid selle küsimuse lahendamiseks; rõhutab, et EULEX uurib praegu enam kui 250 juhtumit, mis muu hulgas puudutavad organiseeritud kuritegevust, korruptsiooni, sõjakuritegusid ja muid raskeid süüdistusi teiste seas ka kümnete parteipoliitikute vastu; toonitab, et vastutuse üleandmine peab toimuma järk-järgult, tuginema tegelikele edusammudele kohapeal ja sellesse tuleb kaasata Kosovo Vabariigi kodanikuühiskond ning demokraatlikud institutsioonid; seepärast palub Kosovo valitsusel nõustuda EULEXi Kosovo-mandaadi pikendamisega 2014. aasta juuni järgsele ajale;

17. kutsub eeskätt nii Kosovot kui ka Serbiat üles tegema EULEXiga aktiivset ja konstruktiivset koostööd vastastikuse õigusabi osutamise lepingu rakendamisel, et tegeleda üha arvukamate Kosovos asuvat kinnisvara puudutavate taotlustega;

18. mõistab karmilt hukka rünnaku, milles tapeti 19. septembril 2013 Zvečani asula lähedal EULEXi ametnik, ning nõuab selle juhtumi kiiret uurimist; nõuab tungivalt, et kõik osapooled hoiduksid sammudest, mis võiksid pingeid teravdada;

19. rõhutab veel kord, et lepitusprotsessis on vaja kohaliku tasandi kohustusi ja omavastutust, ning mõistab samas hukka mõlema poole natsionalistliku retoorika; on seisukohal, et Kosovo ametivõimud peaksid võtma uusi otsustavaid meetmeid Kosovo serblaste ja albaanlaste vahel usalduse loomiseks, eriti riigi põhjaosas, ning ühiskonna laialdase ühteliitmise saavutamiseks olema vastutulelikud serblaste ja teiste vähemuste suhtes; nõuab ka, et täielikult täidetaks põhiseaduslikku nõuet tagada Kosovo serblastele õigus ajada kõigis ametiasutustes asju oma emakeeles; rõhutab samas ka

täielikult kakskeelse hariduse tähtsust; soovitab kõigil Kosovo serblastel ja nende poliitilistel esindajatel kasutada kõiki Kosovo põhiseadusega pakutud võimalusi poliitikas ja ühiskonnaelus aktiivselt tegutsemiseks ning nõnda, koos albaanlastega Kosovo institutsioonides aktiivselt osaledes, jagada vastutust sotsiaalse arengu ja institutsioonide väljaarendamise eest ja olla eriti hoolikas naiste kaasamisel sellesse protsessi; tervitab kohaliku halduse korraldamisel saavutatud edu;

20. peab kiiduväärseks ELi tegevust kogukondadevahelise dialoogi ja leppimise edendamiseks; nõuab tungivalt, et kõik osalejad pööraksid jätkuvalt suurt tähelepanu ELiga integreerumise tehnilistele aspektidele, samuti sümboolsetele lepituszestidele;

21. rõhutab, et vähemuste ja kultuuriliste õiguste kaitset käsitlevate õigusaktide rakendamine on Kosovos jätkuvalt oluline probleem; juhib tähelepanu vajadusele rakendada õigusakte, milles käsitletakse kultuuripärandit ja Serbia õigeusu kirikut, samuti vajadusele rakendada strateegiat ja tegevuskava, mis käsitlevad romade, aškalite ja egiptlaste kogukondi, kelle olukord riigis on jätkuvalt murettekitav; tunnustades asjaolu, et romade, egiptlaste ja aškalite elatusallikate parandamisel on tehtud mõningaid edusamme, väljendab siiski jätkuvalt nende olukorra pärast muret, kuna eriti just lapsed on endiselt kaitsetud ja tõrjutud; rõhutab romade olukorra parandamise vajadust kui ühte inimõigustealast põhiküsimust; palub ametivõimudel ja komisjonil pöörata vajalikku tähelepanu nende kogukondade elutingimuste parandamisele ja suurendada nende jaoks hariduse kättesaadavust; rõhutab horvaadi, bosnia, aškali, türgi, gorani ja balkani-egiptuse vähemuste olukorda seoses mitmekeelse hariduse olulisusega, et nimetatud etnilised vähemused ei tunneks end poliitiliselt isoleerituna;

22. peab kiiduväärseks täiendavat rahastust, mida Euroopa Komisjon annab ELi ühinemiseelse abi rahastamisvahendi raames Serbia enamusega haldusüksuste toetamiseks kõikjal Kosovos;

23. kutsub Kosovo ametivõime üles suurendama kohtusüsteemi tõhusust, läbipaistvust, vastutust ja erapooletust ning austama kohtu sõltumatust, et tagada avalikkuse ja ettevõtlusringkondade usaldus kohtusüsteemi suhtes, ning võitlema mis tahes vormis esineva naistevastase vägivalla vastu; nõuab tungivalt, et ametivõimud tugevdaksid ennetavalt õigusriigi põhimõtteid, vähendades eelkõige poliitilist sekkumist kohtute töösse, tagades, et distsiplinaarsanktsioonid kohtunike ja prokuröride suhtes tooksid kaasa konkreetsed meetmed, töötades prokuratuurinõukogu ja riigiprokuröri sõltumatuse ja tõhususe nimel ning rakendades uut kriminaalseadustikku ja kriminaalmenetluse seadustikku;

24. kutsub ametivõime üles pühenduma suuremal määral kohtusüsteemi tõelisele reformile, suurendama selle suutlikkust, keskendudes kohtuasjade praeguse kuhjumisega toimetulemiseks vajalike kohtuametnike saavutuspõhisele värbamisele, ning tagama kohtunikele ja prokuröridele turvalised tingimused, mis on vabad poliitilisest sekkumisest;

25. on eriti mures selle pärast, et korruptsiooni vastu võitlemise valdkonnas ei ole Kosovo teinud märgatavaid edusamme; on seisukohal, et korruptsioon on jätkuvalt suur probleem ja tõsine takistus avaliku sektori asutuste toimimise jaoks; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et 2006. aastal loodud korruptsioonivastasel ametil ei ole uurimisvolitusi; märgib, et Kosovo esinduskogu võttis vastu uue korruptsioonivastase strateegia ja tegevuskava; kutsub ametivõime üles tagama nende elluviimise, andes korruptsioonivastastele asutustele selged ülesanded ja kohustused, mis võimaldavad neil konkreetsete ja jätkusuutlike tulemusteni jõuda;

26. väljendab jätkuvalt muret, et tunnistajakaitse raamistik Kosovos on piiratud ulatusega, mis on eriti oluline laia kõlapinnaga juhtumite puhul, ning kutsub ELi liikmesriike üles tegema rohkem koostööd tunnistajatele võimaliku uue asukoha pakkumiseks;

27. väljendab muret märgatavate edusammude puudumise pärast korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevusega võitlemisel ning eeskätt lokkava organiseeritud kuritegevuse pärast Kosovo põhjaosas; märgib, et korruptsioon ja organiseeritud kuritegevus on selles piirkonnas laialt levinud ning takistavad ka Kosovo demokraatlikku, sotsiaalset ja majanduslikku arengut; rõhutab, et Kosovo peab prioriteediks seadma konkreetsete tõendite esitamise organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooniga võitlemise tulemuste kohta; on seisukohal, et nende probleemide tõhusamaks lahendamiseks on hädavajalik piirkondlik strateegia ja tõhustatud koostöö kõikide piirkonna riikide vahel, eriti seoses parema piiride valvamise ja jõupingutustega võitluses naiste ja alaealistega kaubitsemise ja nende ärakasutamise vastu, eelkõige seksuaalse ärakasutamise ja sunniviisilise kerjamise eesmärgil; nõuab tungivalt, et kesk- ja kohaliku tasandi institutsioonid tagaksid konkreetsed tulemused võitluses organiseeritud kuritegevuse, inimkaubanduse, uimasti- ja

relvakaubandusega; toonitab, kui oluline on kõikehõlmav, valdkonnaülene ja ohvrikeskne käsitus ning abi, toetuse ja kaitse takistusteta kättesaadavus ohvrite jaoks; peab kahetsusväärseks asjaolu, et EULEX on jätnud kõrgetasemelise korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse suures osas puutumata;

28. toonitab, kui oluline on vajalike reformide läbiviimine avalikus halduses ning naiste ja vähemuste esindajate arvu suurendamine kõigil haldustasanditel; väljendab jätkuvalt muret, et paljudel riigiteenistujatel on lisatöökohad, mis võivad põhimõtteliselt põhjustada huvide konflikte või soodustada korruptiivset käitumist;

29. toetab jätkuvat sõjakuritegude eest süüdistuste esitamist riiklikul tasandil, sealhulgas rõhutab sõjaaegsete vägistamiste eest vastutusele võtmise olulisust; peab kahetsusväärseks asjaolu, et 1999. aasta Kosovo sõja tagajärjel on ikka veel teadmata kadunud 1869 inimest; märgib, et see küsimus vajab Serbias ja Kosovos kiiret ametivõimudepoolset lahendust, olles ülitähtis eeltingimus kogukondade leppimiseks ja piirkonna rahumeelse tuleviku kindlustamiseks, ning rõhutab, et Kosovo ja Serbia vahelises järjepidevas dialoogis peavad prioriteetsel kohal olema kadunud isikute leidmisega seonduv koostöö ja üleminekuõiguse muud aspektid;

30. kutsub seoses sellega Serbia ametivõime osutama täielikku abi Serbias hiljuti leitud Kosovo kadunud isikute surnukehade kodumaale toimetamisel ja jätkama otsinguid kindlaks tehtud piirkonnas, kuhu oletatavasti on maetud kadunud isikud;

31. nõuab tungivalt, et Kosovo ja Serbia ametivõimud teeksid koostööd ja võtaksid täieliku vastutuse püsivate lahenduste leidmise eest Kosovo ja Serbia riigisiseste põgenike küsimuses; rõhutab, et Kosovo ametivõimud peaksid ELiga ühinemise protsessi kontekstis tugevdama oma jõupingutusi riigisiseste põgenike probleemile lahenduse leidmiseks, eeskätt seoses kinnisvaravaidluste tulemusliku lahendamise küsimusega;

32. palub Kosovo ja naaberriikide ametivõimudel näidata jätkuvalt üles head tahet, teha täielikku koostööd ja toetada uurimise erirakkerühma, mis loodi pärast Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 2010. aasta detsembri aruannet, ning kõiki uurimise erirakkerühma tööst lähtuvaid süüdistuste esitamisi; julgustab selle tööd veelgi kiiremaks muutma;

33. palub nii kesk- kui ka kohaliku tasandi institutsioonidel tulemuslikult rakendada inimõigustealaseid õigusakte ja aidata kaasa mitmerahvuselise ühiskonna edasisele arengule, pannes erilist rõhku kõikide vähemusrühmade esindajate haridusele ja tööhõivele;

34. toetab riigiteenistuse professionaliseerumist ning palub sellega seoses rakendada vajalikke õigusakte; väljendab muret poliitilise sekkumise juhtumite pärast riigiteenistujate värbamisel ja ametisse nimetamisel;

35. väljendab muret selle üle, et diskrimineerimine on jätkuvalt tõsine probleem, ja palub ametivõimudel jõustada põhiseaduses sätestatud mittediskrimineerimise põhimõte; rõhutab, et on vaja laiaulatuslikku mittediskrimineerimise strateegiat, samuti tuleb täielikult rakendada diskrimineerimisvastane seadus, et tagada kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga kõikide inimeste võrdsus sõltumata nende rahvusest, usutunnistusest, soost, seksuaalsest sättumusest, vanusest või puudest;

36. võtab teadmiseks süüdistuse, mis on esitatud kolmele Kosovo kodanikule osalemise pärast 14. detsembril 2012 noorte- ja spordikeskuse punases saalis toimunud rünnakus ajakirja Kosovo 2.0 vastu, ning ootab, et selle toimepanijatele esitatakse õigeaegselt süüdistus;

37. rõhutab, et kuigi vabadus ametiühingutesse astuda on seadusega tagatud, on põhiliste töö- ja ametiühinguõiguste osas veel paranemisruumi; ergutab Kosovot tugevdama sotsiaalset dialoogi otsustusprotsessi, poliitikakujundamise ja sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamise raames;

38. kutsub Kosovo ametivõime üles rakendama täiel määral lapse õiguste konventsiooni ning soovitab laste vaesust käsitleva poliitika läbi vaadata, sh muuta sotsiaalabisüsteemi ning kehtestada üldine vajaduspõhine lastetoetuse süsteem;

39. peab murettekitavaks laste vaesuse ja suremuse kõrget määra, Kosovo sotsiaalkaitsesüsteemi puudulikkust ja inimeste suurt omaosalust tervishoiukulude kandmisel, mille tõttu majanduslikult nõrgemad pered võivad sattuda püsivasse vaesusse;

40. nõuab Kosovo sidemete ja esindatuse tugevdamist rahvusvahelistes kultuuri- ja pärandiorganisatsioonides, eesmärgiga parandada religioossete ja kultuuriliste vaatamisväärsuste ja mälestusmärkide kaitset, ning nõuab Kosovo esindatuse tugevdamist Euroopa ja rahvusvahelistes meedia- ja spordiorganisatsioonides, eesmärgiga võimaldada Kosovo kunstnikel ja sportlastel osaleda kõikidel rahvusvahelistel kultuuri- ja spordiüritustel, sealhulgas Eurovisiooni lauluvõistlusel ning Euroopa ja maailmameistrivõistlustel ja olümpiamängudel;

41. rõhutab, kui oluline on vaba ja sõltumatu meedia, ning kutsub komisjoni üles kiirendama programme, millega parandada ajakirjanike taset ja professionaalsust; rõhutab sellega seoses jätkusuutliku avalik-õigusliku meedia rolli; väljendab muret sõltumatute ajakirjanike puuduliku kaitse ja neile avaldatava surve pärast; kutsub Kosovo ametivõime üles nägema ette avalik-õigusliku meedia jätkusuutliku rahastamise mehhanismi ning viima lõpule selle juhtorgani liikmete ametisse nimetamine; rõhutab vajadust tagada meedia selged omandisuhted ning vaba ja kõrgetasemeline ringhääling; toetab institutsioonide tegevust Kosovole internetis omaenda riigidomeeni eraldamiseks;

42. rõhutab, et kodanikuühiskonna organisatsioonidel on riigis keskne osa demokraatlike poliitiliste protsesside tugevdamisel ja kindlustamisel ning tervikliku ühiskonna ülesehitamisel; toonitab kodanikuühiskonna organisatsioonidega peetava dialoogi tähtsust ning rõhutab kodanikuühiskonna osalejate tähtsat rolli kaasaaitajana tõhustatud piirkondlikule koostööle sotsiaal- ja poliitilistes küsimustes; tunnustab valitsuse paremat koostööd valitsusväliste organisatsioonidega ning palub Kosovo ametivõimudel luua struktureeritud dialoogi- ja konsultatsioonimehhanism suhtlemiseks kodanikuühiskonnaga poliitika väljatöötamisel, sh konsulteerimiseks poliitikameetmete ja õigusaktide koostamisel, ja Euroopaga integreerumise protsessi jälgimiseks;

43. võtab teadmiseks käimasoleva riigivarade erastamisprotsessi, eeskätt Kosovo posti- ja telekommunikatsiooniettevõtte PTK osas; nõuab tungivalt, et Kosovo ametivõimud võtaksid praktilisi meetmeid selle protsessi kui terviku läbipaistvuse, vastutuse ja õiguspärasuse suurendamiseks, nt tehes kogu teabe kõikidele sidusrühmadele õigeaegselt kättesaadavaks;

44. palub Kosovol parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ettevõtluskeskkonda, vähendades halduskoormust ja sellega seotud kulusid, muutes rahastamise kättesaadavamaks ja toetades eriti idufirmasid; väljendab suurt heameelt Kosovo ja Serbia kaubanduskodade vahelise vastastikuse mõistmise memorandumi allkirjastamise üle;

45. väljendab heameelt tõsiasja üle, et 17. detsembril 2012 sai Kosovost Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga 66. liige; väljendab samuti heameelt asjaolu üle, et 8. mail 2013 võeti vastu Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga esimene täielik Kosovot käsitlev strateegia, mis aitab kiirendada reformiprotsessi ning toetada Kosovo majandust, parandab inimeste elu, hõlbustab üleminekut ja suurendab piirkondlikku stabiilsust;

46. tervitab ELi esialgset otsust eraldada täiendavaid vahendeid, et katta kõik kulud seoses Kosovo vana A-elektrijaama sulgemisega 2017. aastaks; palub Kosovol tõhustada jõupingutusi ja astuda viivitamata konkreetsed sammud, mis on vajalikud Kosovo A-elektrijaama sulgemiseks, ning nõuab, et viidaks läbi Kosovo uue elektrijaama täielik keskkonnamõju hindamine kooskõlas ELi normidega; kutsub lisaks Kosovot üles võtma kasutusele rohkem taastuvenergiat ja mitmekesistama energiaallikaid vastavalt oma lubadusele katta 2020. aastaks 25 % kogu energiavajadusest taastuvatest energiaallikatest, ning rõhutab sellega seoses vajadust eraldada suuremat osa ELi ja EBRD finantsabist energia säästmisele, energiatõhususele, integreerumisele piirkondlikesse elektrivõrkudesse ja taastuvenergia projektidele;

47. peab kahetsusväärseks, et Kosovo ametivõimud viivitavad usaldusväärse ja tulemusliku keskkonnastrateegia koostamise ja vastuvõtmisega, pidades eeskätt silmas keskkonnamõju hindamise norme ja ELi kliimaeesmärke;

48. võtab murega teadmiseks kõrge tööpuuduse määra, eriti noorte seas, ning nõuab tungivalt, et valitsus tegeleks selle probleemi lahendamisega, tagades noortele piisavad võimalused ja toetades tööturu vajadusi järgivat haridust;

49. rõhutab, et kõik piirkonna riigid peaksid edendama ja soodustama Kosovo liikmesust piirkondlikes koostööorganisatsioonides; toetab sellega seoses Kosovo tegevust piirkondlikes organisatsioonides ja nõuab kõigi takistuste kõrvaldamist, et Kosovo saaks nimetatud organisatsioonides, sealhulgas Euroopa Nõukogus osaleda;

50. rõhutab vajadust arendada ühistransporti, pöörates erilist tähelepanu olemasolevate raudteeühenduste ajakohastamisele või uute loomisele jätkusuutliku transpordisüsteemi osana; teeb ettepaneku rajada kõikide Lääne-Balkani riikide vahel piiriülene kiirraudteevõrk, mis oleks ühendatud ELi üleeuroopalise võrguga;

51. võtab murega teadmiseks praeguse majandusolukorra Kosovos; rõhutab, et majandusolukorra parandamise eelduseks vajaliku põhjaliku hindamise jaoks on vaja parandada majandusstatistikat;

52. palub Kosovo ametivõimudel tegeleda kooskõlas Euroopa standardite ja rahvusvahelise metoodikaga statistilise teabe usaldusväärsuse parandamisega;

53. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa välisteenistusele ning Kosovo valitsusele ja Kosovo Rahvusassambleele.